

Sažeti izvještaj i kronologija procesuiranja zločina u Pakračkoj Poljani i Zagrebu

PAKRAČKA POLJANA *dugo prikriveni zločin*

U listopadu 1991., prije 25 (dvadesetpet) godina, započela su uhićenja pojedinih osoba na području Kutine te okolnih sela. Uhićenja su se nastavila i u mjesecu studenom, prosincu iste godine. Prema brojnim izvorima i informacijama; izjavama samih uhićenika, rodbine odvedenih, novinskim natpisima, dostupnoj sudskoj dokumentaciji, izvještajima, danas nije sporno da su pojedini objekti u Pakračkoj Poljani bili mjesta protuzakonitih pritvaranja, mučenja i usmrćenja. Nije sporno da su početkom listopada 1991., radi pomoći u obrani tog dijela Republike Hrvatske, u Pakračku Poljanu poslane postrojbe pričuvne policije MUP-a RH.

Istraživanje zločina u Pakračkoj Poljani bio je predmet mnogih međunarodnih tijela te su sastavljeni brojni izvještaji.

Jedan od najistaknutijih za istraživanje zločina počinjenih u Pakračkoj Poljani je *Završno izvješće Komisije stručnjaka Ujedinjenih naroda* osnovano u skladu sa odlukom Vijeća sigurnosti 780 (1992) – Dodatak X.B. Masovne grobnice – Pakračka Poljana¹, u kojem je detaljno opisan postupak istrage, otkrivanja i ekshumacije 19 tijela u periodu od 20. listopada 1993. do 6. studenog 1993. godine.

- Devetnaest osoba (16 muškaraca, tri žene) je bilo pokopano u devet odvojenih grobova na području južno od Pakračke Poljane. Grobovi su bili plitki i čini se da su ih kopali ručno. Na dnu groba pronađeno je lišće i odjeća nekoliko pojedinaca, uključujući jakne i veste, što sugerira da su se ukopi dogodili u jesen ili početkom zime;
- Područje oko grobova je korišteno kao stratište (mjesto egzekucije), što potvrđuju pronađene čahure uz šest grobova. Pet tijela je imalo svezane ruke, u grobovima CS4 i CS6 - B. Druga tijela su imala ruke skupljene, ponekad u izuzetno neugodnom položaju, ali nije pronađeno uže tijekom iskapanja. Moguće je da su ruke vezali užetom napravljenim od prirodnih vlakana koja su se raspala. Petnaest tijela je imalo prostrijelnu rana na glavi; dva otvorene povrede glave; jedan je imao višestruke strijelne rane na ruci i nozi; a jedan je imao masivnu traumu glave;
- Devet grobova su tajni ukopi. Izolirani položaj grobova ukazuje da su egzekutori namjeravali tajno pokopati svoje žrtve. Grobovi su na kratkoj udaljenosti od ceste pa im se moglo pristupiti

¹ http://www.law.depaul.edu/centers_institutes/ihrl/downloads/ANNEX_X_B.pdf

kamionom ili drugim vozilom. Grobovi su bili uz veliko, drvenasto raslinje koja zaklanja prostor barem u jednom smjeru;

- Nije bilo nikakvih naznaka da su grobovi bili narušeni još od vremena ukopa.

U ožujku 2004. američka obavještajna služba CIA je svoj izvještaj iz 1995., u dijelovima objavila javnosti².

U veljači 2006. Državno odvjetništvo RH je od Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju zaprimio predmet pod nazivom "Atlantis group"³, 14 000 stranica istražnih materijala, u velikom dijelu povezani s Tomislavom Merčepom, zločinima u Pakračkoj Poljani, Marinom Selu.

Žrtve zločina u Pakračkoj Poljani

Prema optužnici ŽDO Zagreb K-DO-406/10:

Nestali:

Pero Rajčević

Konstantin Radić

Milan Radonić

Nepoznata muška osoba nadimka "Saša"

Ubijeni: 43 žrtve (25 neidentificiranih žrtava)

Mirko Cicvara – ustrijeljen na predjelu Veliki Jarak - dopis Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti od 7. prosinca 2010. godine o identifikaciji posmrtnih ostataka Mirka Cicvare.

Pet neidentificiranih osoba odjevenih u civilnu odjeću – ustrijeljeni na predjelu Veliki Jarak

Stoja Ignjatović, Ostoje Subanović, Mihajlo Vučković, Ljubica Vučković, Pavle Ignjatović, Ljuban Harambašić, Tejkan Kutić, Božo Velebit - ekshumirani i identificirani – Kukunjevac 8.- 9. srpanj 2010.

Deset neidentificiranih muškaraca i jedna neidentificirana žena – Kukunjevac 8.- 9. srpanj 2010.

Miloš Ivošević, Rade Pajić, Marko Grujić, Veljko Stojaković, Vasilije Miletić, Milorad Miletić, - Bujavica 28. studeni 1991.

Šest neidentificiranih osoba odjevenih u civilnu odjeću - Bujavica 28. studeni 1991.

Dvije civilne osobe – ustrijeljene na predjelu "Mali Gaj", posmrtni ostatci pronađeni 6. siječnja 1992. u selu Bujavica

Mihajlo Zec, Marija Zec, Aleksandra Zec – Zagreb, Adolfovac 7. prosinac 1991.

Uhićeni/zlostavljani:

Đorđe Gunjević, Nikola Mioković, Dušan Mioković, Stevan Brajenović, Nikola Peleš, Branko Velagić, Stevo Arbutina, Milutin Cicvara, Milan Šakić, Duško Maletić

Prema drugim izvorima:

2 http://www.foia.cia.gov/browse_docs.asp?doc_no=0001063835

3 <http://www.nacional.hr/clanak/26737/suljic-umire-iskaz-protiv-mercepa-propada>

Savo Mijić - 18. listopada 1991. otišao iz Ivanske u Kutinu, iskaz svjedokinje Ankice Gašpar na raspravi od 8. travnja 2013., okolnosti nestanka, te indirektna saznanja vezana uz njegovo zarobljavanje i pogubljenje u Pakračkoj Poljani.

Knjiga osoba nestalih na području Republike Hrvatske, Mijić Savo (1947) – YUB 101691-01

Marina Nuić – svjedočanstvo Mire Bajramovića - tekst je objavljen u *Feral Tribuneu* 1. rujna 1997. godine, iskaz Dobroslava Parage – rasprava 20. ožujka 2014., intervju sa sinom žrtve

Knjiga osoba nestalih na području Republike Hrvatske, Nuić Zoričić Ina (1960) – HRZ – 030413-01, Zagreb, 3. listopad 1991.

Dana 19. veljače 1992. *Helsinki Watch* je u svom izvještaju objavio imena osoba pritvorenih, i najvjerojatnije ubijenih u Pakračkoj Poljani: Mirko Cicvara⁴, direktor "Ribničarstva"; Blagoje Zabrdac⁵, računovođa "Ribničarstva"; Đuro Brkanjac, umirovljenik iz Kukunjevca; Pero Rajčević⁶, direktor Bjelovarske banke u Pakracu; Veljko Stojaković, radnik u "Petrokemiji", Kutina; Ivan Dreković⁷ iz Antunovca; Nada Radaković i Milan Jerinić iz Bujavice.

Ćulibrk Blagoja (1955) i Braniša (1961) Blagorodovac, Garešnica, njihova majka Anđela Ćulibrk je prijavila uhićenje i odvođenje sinova iz obiteljske kuće u Blagorodovcu – 7. studeni 1991. Prema njenim saznanjima sinove su odveli pripadnici pričuvne postrojbe u Pakračku Poljanu.

Knjiga osoba nestalih na području Republike Hrvatske; Ćulibrk Blagoja (1955) – ICRC No. HRZ-114657-01, Ćulibrk Braniša (1961) – ICRC No. HRZ 114656-01

Uz prijavu privođenja i nestanka, kaznenu prijavu, proglašenje nestalih osoba umrlima, ista je pokrenula odštetni postupak pred Općinskim sudom u Daruvaru. Dana 20. prosinca 2005, Općinski sud u Daruvaru odbio je njen tužbeni zahtjev.

Prema podacima istraživačkog tima *Documente*, žrtava Pakračke Poljane vjerojatno je i više. U neposrednoj komunikaciji s obiteljima stradalih na područjima nekadašnjih općina Kutina, Daruvar i Pakrac ukazano je na niz okolnosti nestanka u ovom periodu, baš na područjima koje gravitiraju Poljani, a koje do danas nisu razjašnjene. Moguće žrtve Pakračke Poljane bile bi tako i Rade Tatomirović (1956.) Knjiga osoba nestalih na području Republike Hrvatske,- HRZ-030473-01, Blagorodovac 7. studeni 1991. Milan Gunjević (1952.) - HRZ-030336-01, Pakračka Poljana 10. studeni 1991., Mirko Šarčević (1952.) i Pero Ostojić, uhićeni u Ploštinama u listopadu 1991., navodno odvedeni u Pakračku Poljanu, Mirko Trmošljan (1938.) uhićen u prosincu 1991., odveden u Pakračku Poljanu.

Suđenje Tomislavu Merčepu

Dana 10. prosinca 2010. Policijska Uprava Zagrebačka podnijela je kaznenu prijavu Županijskom državnom odvjetništvu u Zagrebu protiv Tomislava Merčepa zbog postojanja osnovane sumnje da je isti tijekom 1991., počinio ratni zločin protiv civilnog stanovništva. Istog dana on je uhićen, a ŽDO Zagreb je podnijelo zahtjev za provođenjem istrage istražnom sucu Županijskog suda u Zagrebu. Tomislav Merčep je bio u istražnom zatvoru/pritvoru od 10. prosinca 2010. do 5. srpnja 2012., kada je rješenjem vijeća Županijskog suda u Zagrebu pritvor ukinut. Okrivljeni je u pritvoru proveo 1 godinu 6 mjeseci i 25 dana. Razlog određivanja pritvora bio je pored postojanja osnovane sumnje da je počinio kazneno djelo, moguć utjecaj na svjedoke i postojanje posebno teških okolnosti izvršenja kaznenog djela. Europski sud za ljudska prava,

4 Knjiga osoba nestalih na području RH, HRZ 113519-01

5 Identificiran na Zavodu za sudsku medicinu u prosincu 2008. godine

6 http://www.nestali.hr/default.aspx?id=22&osoba_id=966

7 Dreković Milutin, Antunovac, datum nestanka 8.10.1991.; http://www.nestali.hr/default.aspx?id=22&osoba_id=861

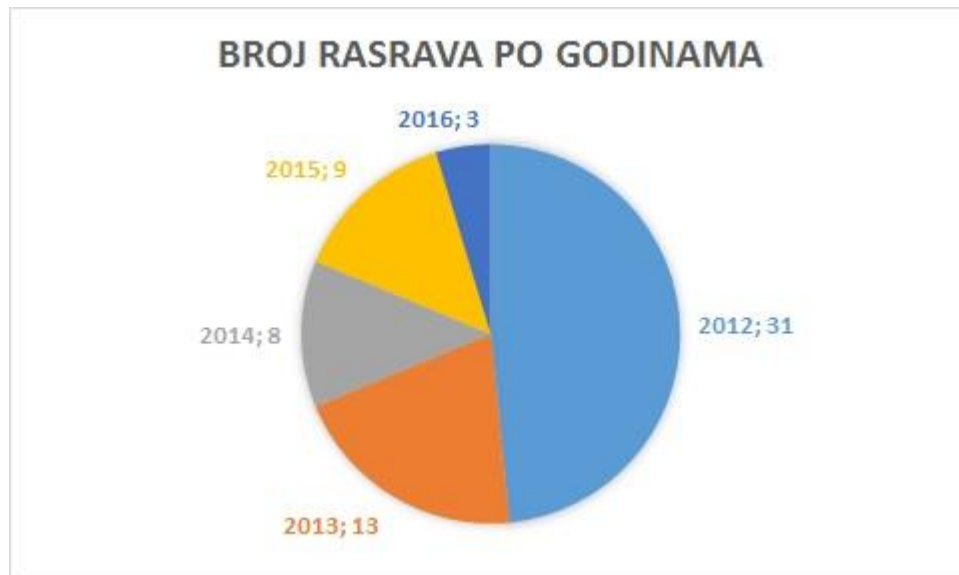
dana 26. travnja 2016. donio je presudu u predmetu Merčep protiv RH (broj zahtjeva 12301/12) kojom je utvrdio da se pritvor protiv tužitelja temeljio na relevantnim i dostatnim razlozima, uz propisno poštivanje zahtjeva za "posebnu revnost" u kaznenom postupku, pa stoga nije došlo do povrede prava na osobnu slobodu tužitelja (članak 5. stavak 3. Konvencije).

Dana 9. lipnja 2011. ŽDO Zagreb podiglo je optužnicu protiv Tomislava Merčepa, tada savjetnika MUP te *de facto* (stvarnog) zapovjednika jedinice rezervnog sastava MUP, za ratni zločin protiv civilnog stanovništva – čl. 120 OKZRH, da je okrivljeni naredio ili nije spriječio sebi podređene, da vrše nezakonita uhićenja, zlostavljanje i ubijanja civila dovedenih iz Zagreba, Kutine, Ribnjika, Janje Lipe, Bujavice, Međurića, Zbjegovače i Pakračke Poljane u periodu od 8. listopada 1991. do sredine prosinca 1991. Optuženog Tomislava Merčepa teretilo se da je kao zapovjednik pričuvne postrojbe MUP-a stacionirane u Pakračkoj Poljani i na Zagrebačkom velesajmu te savjetnik u MUP-u Republike Hrvatske, od listopada do prosinca 1991. osobno naređivao nezakonita lišavanja slobode, mučenja i ubojstva civila te da, iako je znao da njegovi podređeni neovlašteno lišavaju slobode civile, pljačkaju ih, zlostavljaju, muče i ubijaju, propustio takva nezakonita postupanja spriječiti. Njegovi podređeni tako su na području Kutine, Pakraca i Zagreba nezakonito lišili slobode 57 osobe, od kojih su 43 ubijene, četiri se vode kao nestale, dok su ostale osobe preživjele mučenja i zlostavljanja.

Dana 30. lipnja 2015. ŽDO Zagreb je izmijenilo optužnicu na način da okrivljenog ne tereti više za naređivanje, već za propuštanje, što iako je morao znati, nije spriječio navedena nezakonita uhićenja, zlostavljanje i ubijanje civila od pripadnika rezervnog sastava MUP-a, a kojima je bio stvarni zapovjednik (ne pravni/imenovan zapovjednik).

Sudski postupak

Sudski postupak protiv okr. Tomislava Merčepa započeo je 26. ožujka 2012. godine. Suđenje pred Županijskim sudom u Zagrebu trajalo je 4 godine 2 mjeseca i 17 dana te je stoga glavno obilježje ovog sudskog postupka njegova dugotrajnost.

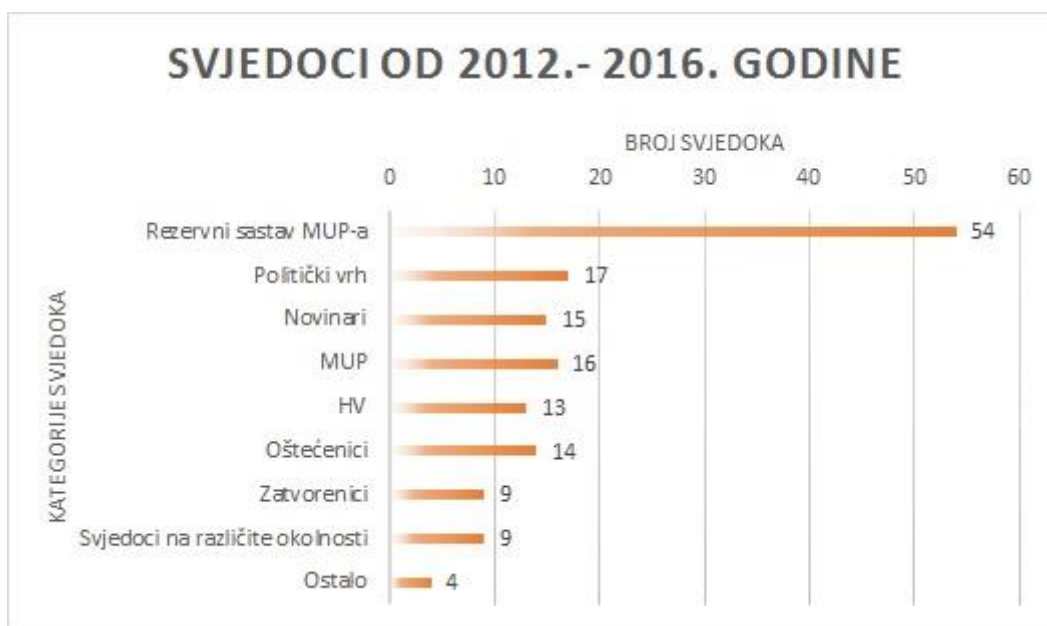
Grafički prikaz 1 Prikaz broja rasprava od 2012.- 2016. godine

Ukupno je saslušano 151 svjedoka. Tijekom suđenja u 2012. saslušano je 75 svjedoka, tijekom 2013.- 38 svjedoka, a u 2014. - 23 svjedoka., 2015 – 14 svjedoka, 2016 – 1 svjedok, što pokazuje da je u prvoj godini suđenja saslušano skoro 50% svih svjedoka.

Grafički prikaz 2 Prikaz broja ispitanih svjedoka prema godinama davanja iskaza

Iz grafičkih prikaza je razvidno da se ovo suđenje odvijalo u dva stadija. Pravovremeno i učestalo zakazivanje rasprava obilježilo je početak suđenja do trajanja istražnog zatvora okrivljenog te drugi stadij (2014.-) u kojem su rasprave zakazivane u intervalima u prosjeku od 45 dana, a i duže što je dovelo do ponovnog započinjanja suđenja uslijed protoka zakonskog vremenskog roka.

Grafički prikaz 3 Kategorije svjedoka u periodu od 2012.-2016. godine

Najveći broj svjedoka bili su upravo pripadnici rezervnog sastava MUP-a čiji su iskazi obilježeni manjkavim informacijama vezanim za strukturu postrojbe i zapovjednika, ali koliko je realno očekivati nepristranost i objektivnost ovih svjedoka, odvajanje karaktera rata od počinjenih ratnih zločina u ovom sudskom predmetu gdje se svjedoci pozivaju na obrambeni rat, ulogu okrivljenika u istom kao i visoke političke funkcije koje su neki svjedoci obnašali u inkriminirano vrijeme. Nije sporno da se za zločine znalo, no nije ih se smjelo/htjelo istraživati i procesuirati. O tome svjedoče brojni onovremeni obnašatelji visokih funkcija u tijelima državne vlasti (17 svjedoka), kao na primjer: Josip Manolić, Vladimir Šeks, Smiljan Reljić, Ivan Jarnjak, Zdravko Mustač, Željko Tomljenović, Slavko Degoricija, Živko Jusbašić, Ivan Vekić, Franjo Gregurić.

Kako karakter rata nije predmet sudskog postupka ni komentari vezani uz rat i pojedine vojne akcije ne bi trebali biti dio suđenja. Tijekom suđenja svjedoci su upućeni da se u svojim iskazima drže predmeta kaznenog postupka, iako su neki uporno iskazivali šire, smatrajući da ovaj predmet kao i okrivljeni nisu bili izvan vremena i konteksta tog vremena. Ujedno, iz pojedinih svjedočenja je razvidno da i danas postoji strah od iskazivanja, osobito u lokalnim sredinama gdje svjedoci žive i gdje je zločin počinjen.

Svjedočenje Mire Bajramovića nije popraćeno jer o nastavku rasprave nije obaviještena javnost. Sudsko diktiranje zapisnika otežavalo je tijek rasprave, a ujedno ne može prenijeti sve detalje iskaza (osobito kad ga po žalbi proučava viši sud u zatvorenoj sjednici), stoga pozivamo na punu primjenu upotrebe transkripta što se sada koristi prvenstveno pri prvom ispitivanju osumnjičenika. Neki svjedoci su pažljivo pratili diktiranje iskaza u zapisnik pa i često nadopunjavali predsjednika vijeća.

Dio rasprava se vodio u malim sudnicama Županijskoga suda, što nije udovoljavalo adekvatnim uvjetima rada svim stranama u postupku, osobito zastupnicima oštećenika, koji su sjedili na mjestima predviđenima za javnost. Zastupnici oštećenika, šest odvjetnika koji zastupaju 26 oštećenika, iako prema odredbama Zakona o kaznenom postupku, čl.47., imaju pravo djelotvornog pristupa kaznenom postupku i pravo aktivnog sudjelovanja u postupku, rijetko su koristili svoje pravo da ispituju svjedoke, ili ulažu prigovor na iskaz istih.

Tijekom suđenja pregledane su DVD snimke pribavljene od Hrvatske radio televizije na kojima su zabilježeni intervjui koje je okrivljenik davao toj televiziji, film "Paviljon 22" kao i novinski članci priloženi u posebnim omotima s dostavljenim sažetkom, saslušani su novinari (15) koji su tijekom 90-tih

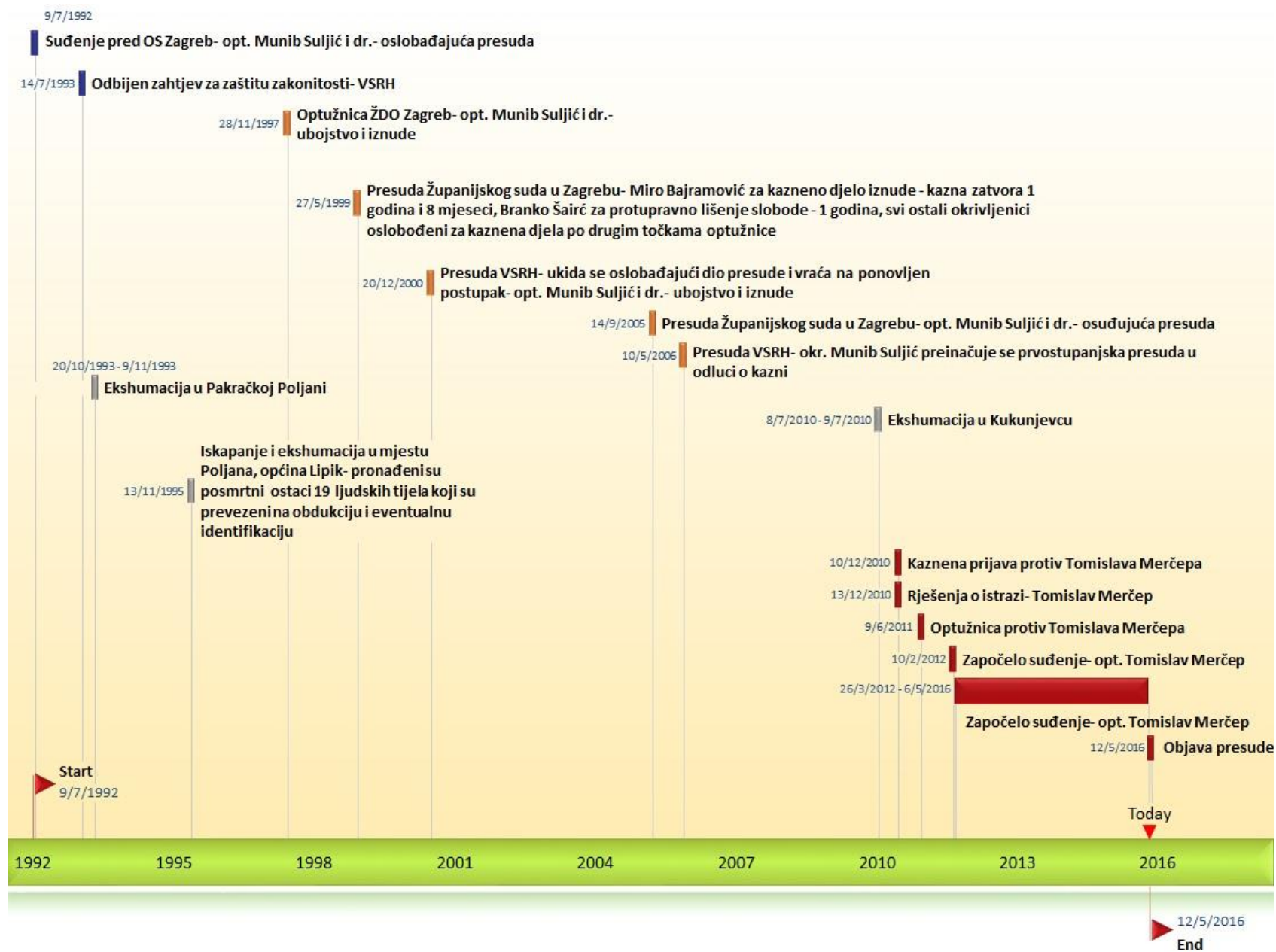
vodili intervjue sa okrivljenim na okolnost njegovih odgovora u objavljenim tekstovima u kojima se u nekim formulacijama isti spominje ili naziva zapovjednikom postrojbi.

Dana 12. svibnja 2016. godine Županijski sud u Zagrebu objavio je presudu Tomislavu Merčepu kojom je okrivljeni **proglašen krivim** za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva (čl. 120 OKZ RH u svezi sa čl. 28) te je osuđen na **kaznu zatvora u trajanju od 5 godina i 6 mjeseci**. Gotovo četvrt stoljeća nakon nezakonitog uhićenja Pere Rajčevića i Đorđa Gunjevića 11. listopada 1991. preživjeli su dočekali priznanje patnje. Da je Merčep kao faktični zapovjednik postrojbe reagirao na njihova uhićenja, zločina nad svim kasnije privedenima, zlostavljanima i ubijenima vjerojatno ne bi ni bilo. Tih zločina vjerojatno ne bi bilo ni da je pravovremeno reagirala policija koja je obavještena neposredno nakon njihova odvođenja i pravosuđe. Presuda je zakašnjela satisfakcija za obitelji ubijenih u Pakračkoj poljani i Zagrebu; uključuje i ubojstvo obitelji Zec u prosincu 1991., ali na žalost izostavlja 25 još uvijek neidentificiranih žrtava.

Primjenom odredaba *Zakona o kaznenom postupku* Tomislavu Merčepu je određen obvezni istražni zatvor/pritvor.

Tomislav Merčep nepravomoćno je osuđen da, kao *de facto* (stvarni) zapovjednik jedinice rezervnog sastava MUP RH/pričuvne postrojbe stacionirane u Pakračkoj Poljani i na Zagrebačkom velesajmu te savjetnik u MUP-u Republike Hrvatske, **od listopada do prosinca 1991.**, nije spriječio sebi podređene, da vrše nezakonita uhićenja, zlostavljanje i ubijanja 31 civila dovedenih iz Zagreba, Kutine, Ribnjaka, Janje Lipe, Bujavice, Međurića, Zbjegovače i Pakračke Poljane, od kojih je 23 usmrćeno. Iako se optužnicom Tomislavu Merčepu na teret stavljalo da su njegovi podređeni na području Kutine, Pakraca i Zagreba nezakonito lišili slobode 57 osobe, od kojih su 43 ubijene, četiri se vode kao nestale., činjeničnim opisom presude su izostavljene do danas neidentificirane (25) žrtve.

Kronologija procesuiranja zločina Pakračke poljane

1. Počinjeni zločini **8. listopada 1991 - sredina prosinca 1991.**
2. Suđenje pred Okružnim sudom Zagreb – okr. Munib Suljić i dr. : ubojstvo obitelji Zec - protiv 1. okr. Muniba Suljića, 2-okr. Rimac Siniše, 3-okr. Mikola Igor, 4-okr. Hodak Nebojša, 5-okr. Živanović Snježana - Presuda VI-K-104/92-86, **09.07.1992.** -za kazneno djelo ubojstva čl. 35 st. 1. KZRH, oslobađajuća presuda. Oslobođeni od optužbi da bi dana 7. prosinca 1991., u Zagrebu, okr. Siniša Rimac, zajedno sa Munibom Suljićem se dovezao u Poljaničku ulicu 24, nakon što je vlasnik kuće Mihajlo Zec istrčao iz iste te počeo trčati, Rimac Siniša (2.okr.) iz automatskog pištolja ispalio 3 metka u njega te je isti zadobio prostrijelnu ranu prednje desne strane prsnog koša s izlaznom ranom na desnoj strani leđa i od povreda preminuo; dana 08. prosinca 1991., nakon opisanog događaja, zajedno sa 3.okr. Mikola Igorem, 4.okr. Hodak Nebojšom i 5.okr. Živanović Snježanom u kombi silom ugurati Mariju Zec i dijete Aleksandru Zec, odveli ih u planinarski dom "Adolfovac" na Seljemenju, gdje su bili stacionirani pripadnici rezervnog sastava MUP-a, doveli do jame, a zatim je Igor Mikola, 3 okr., ispalio u njih više metaka, od kojih je Marija Zec zadobila 3 strijelne rane glave i 5 strijelnih rana grudnog koša, a Alaksandra Zec 6 prostrijelnih rana glave, prostrijel desne nadlaktice, i jednu tangrecijalnu strijelnu ozljedu glave, uslijed kojih su umrle Istom presudom su Munib Suljić i Siniša Rimac oglaseni krivima za kazneno djelo iznude što su: dana 4. studenog 1991. u Zagrebu, zajedno sa dvije NN osobe ušli u stan Kijačaič Miroslava te od njega i njegova zeta Mamlić Njegoslava oduzeli pištolje "Crvena zastava" i pripadajuće streljiva, revolver "Taurus", čime su počinili kazneno djelo iznude, čl. 146 KZH, i osuđeni; Munib Suljić – na kaznu zatvora u trajanju od jedne godine, Siniša Rimac – na kaznu zatvora od 7 mjeseci. Odbijen zahtjev za zaštitu zakonitosti - VSRH, **14.07.1993.**
3. Istraga i ekshumacija u Pakračkoj Poljani 1993. - od **20. 10. 1993. do 06. 11. 1993.**, Ekspertna komisija UN
4. Dana **13. 11. 1995.** godine temeljem naredbe Županijskog suda u Požegi izvršno probno iskapanje i ekshumacija u mjestu Poljana, općina Lipik. Navedenom ekshumacijom pronađeni su posmrtni ostaci 19 ljudskih tijela koji su prevezeni na obdukciju i eventualnu identifikaciju. Nakon izvršene obdukcije sva pronađena tijela prevezena su u mjesto Kukunjevac, općina Lipik te pokopana s južne strane pravoslavnog groblja, a iznad svakog tijela stavljena je drvena oznaka križa sa slovom i bročanom oznakom. Uz djelatnike policije navedenoj ekshumaciji su prisustvovali predstavnici pravosudnih tijela, Ureda za zatočene i nestale, Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Istražnog odjela međunarodnog kaznenog suda, Ureda međunarodnog kaznenog suda u Zagrebu te CIVPOL-a u Daruvaru i Pakracu.
5. Optužnica ŽDO Zagreb, **28.11.1997.** - Munib Suljić i dr. : ubojstvo, iznuda, protupravno lišenje slobode - protiv okrivljenih: Munib Suljić, Igor Mikola, Siniša Rimac, Miroslav Bajramović, Zvonimir Zakošek, Krešimir Prosinečki, Branko Šarić, Zoran Karlović, Stjepan Mandarelo za više kaznenih djela: ubojstvo muške osobe (Aleksandar Antić), početak prosinca 1991.; protupravno lišenje slobode, iznuda - dana 8.11.1991. uhitili Stevana Brajenovića, ubojstvo u pokušaju - ranjavanje Stevana Brajenovića, protupravno lišenje slobode, iznuda - Miloš Ivošević, Rade Pajić, Marko Grujić - uhićeni 31.10.91., ubijeni - tijela nađena u Bujavici, protupravno lišenje slobode, iznuda - 20.11. Nikola Peleš, protupravno lišenje slobode, iznuda - Branko Velagić, 24.11.1991.
6. Presuda Županijskog suda u Zagrebu, **27.05.1999.**, kojom je proglasio krivima Miru Bajramovića za kazneno djelo iznude - kazna zatvora 1 godina i 8 mjeseci, Branka Šairca za protupravno lišenje slobode - 1 godina, svi ostali okrivljenici oslobođeni za kaznena djela po drugim točkama optužnice.
7. Presuda VSRH, **20.12.2000.** - ukida se oslobađajući dio presude i predmet vraća na ponovljen postupak, ujedno preinačena prvostupanjska presuda u svezi visine zatvorske kazne: Miro Bajramović - osuđen na 3 godine, a Branko Šarić na 1 godinu i 6 mjeseci.

8. Presuda Županijskog suda u Zagrebu od **14. rujna 2005.** godine, broj: K-16/01, kojom su proglašeni krivima opt. Munib Suljić i Siniša Rimac zbog kaznenog djela ubojstva iz čl. 34. st. 1. KZRH, a Igor Mikola zbog kaznenog djela pomaganja u ubojstvu iz čl. 34. st. 1. KZRH. Munib Suljić osuđen je na kaznu zatvora u trajanju od 10 godina, a opt. Siniša Rimac na kaznu zatvora u trajanju od 8 godina. Opt. Igoru Mikoli za kazneno djelo iz toč. 1) utvrđena kazna zatvora u trajanju od četiri godine, a za kazneno djelo pod toč. 2) utvrđena mu je kazna zatvora u trajanju od jedne godine i šest mjeseci - izrečena jedinstvena kazna zatvora u trajanju od pet godina.
9. Presuda VSRH, **10. svibnja 2006.**, preinačuje se prvostupanjska presuda u odnosu na opt. Muniba Suljića u odluci o kazni- osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 12 godina.
10. Ekshumacija u Kukunjevcu, **8-9. 07. 2010.**
11. Kaznena prijava protiv Tomislava Merčepa, **10.12.2010.**
12. Rješenje o provođenju istrage, **13.12.2010.**
13. Optužnica ŽDO Zagreb protiv okr. Tomislava Merčepa, **9.6.2011.**
14. Započelo suđenje Tomislavu Merčepu pred Županijskim sudom u Zagrebu, **10.02.2012.**
15. Započelo ponovno suđenje pred izmijenjenim vijećem, **26.03.2012.**
16. Objava presude **12.05.2016.**

Epilog

Suđenje su pratili novinari, predstavnici udruga proizašlih iz Domovinskog rata, Građanski odbor za ljudska prava, Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću.

Građanska hrabrost iskazana kroz izjave, kaznene prijave i natpise pojedinaca dovela je do javnog rasvjetljavanja zločina počinjenih u Pakračkoj Poljani.

Ostaje pitanje što je sa žrtvama i njihovim dostojanstvom. Porazna je činjenica da se sa iskopom i identifikacijom pojedinih tijela čekalo 19 godina. Tako je tijekom srpnja 2010. ekshumirana grobnica sa 19 tijela na pravoslavnom groblju u selu Kukunjevac i to nakon provokativnih novinskih natpisa o mogućnosti da Vlada RH prikriva žrtve Pakračke Poljane. Tih 19 godina od odvođenja i nestanka, srodnici odvedenih su živjeli u neznanju u neposrednoj blizini njihovih grobova.

Radi postizanja društvene pravde i ozdravljenja društva, poštivanja prava na život, kao i poštivanja prava srodnika nestalih, pozivamo ovlaštena tijela, tijela kaznenog progona i pravosuđa na djelotvornu istragu počinitelja i svih žrtava Pakračke Poljane, identifikaciju 25 osoba ubijenih na predjelu Pakračke Poljane, rasvjetljavanja sudbine nestalih. Ovim priopćenjem također nastojimo još jednom ukazati na potrebu izgradnje povjerenja među svim građanima RH. Stoga upućujemo apel svima koji imaju saznanja o počinjenim kaznenim djelima ratnog zločina, bez obzira u čije ime ona bila počinjena, kao i saznanja o sudbini ubijenih i nestalih na svim stranama, da takve informacije proslijede nadležnim državnim tijelima.

Na žalost, do danas nisu procesuirani niti zločini počinjeni u ljeto 1991. godine nad Srbima u Vukovaru, u kojima su, prema iskazima srodnika ubijenih, te iz medija, koji su prenijeli dio pisma Marina Vidića Bilog, tadašnjeg Vladinog povjerenika za općinu Vukovar, upućenog najvišim državnim dužnosnicima Republike

Hrvatske, također sudjelovale osobe, kojima je bio nadređen Tomislav Merčep, u to vrijeme sekretar za narodnu obranu u Vukovaru.

Kako bismo izgradili dobre temelje za zdravo društvo, potrebno je da kao pojedinci osvijestimo ratna stradanja i ubojstva najosjetljivije skupine žrtava, prije svega civila, te ulažemo maksimalne napore u otklanjanju i ublažavanju teških posljedica ratnih trauma.⁸

⁸ Za sadržaj izvještaja isključivo su odgovorne organizacije izdavači te on ni na koji način ne predstavlja službene stavove donatora. Ovaj izvještaj je nastao u sklopu projekta 'Podrška strategiji razvoja pravosuđa u području ljudskih prava', uz financijsku podršku Fondova Europskog gospodarskog prostora i Kraljevine Norveške za organizacije civilnoga društva, čiji je provoditelj za Republiku Hrvatsku Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva.